

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет іноземних мов

Кафедра англійської філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Загальнотеоретичний курс другої іноземної мови

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)
(перший (бакалаврський); другий (магістерський); третій (освітньо-науковий))

Освітні програми «Німецька мова і література»
«Французька мова і література»

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізації 035.043 Германські мови та літератури
(переклад включно) (перша – німецька)
035.055 Романські мови та літератури
(переклад включно) (перша – французька)

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 27 серпня 2021 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Загальнотеоретичний курс другої іноземної мови
Викладач (-і)	Бистров Яків Володимирович
Контактний телефон викладача	+380677046841
Е-mail викладача	yakiv.bystrov@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	понеділок 14:50
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Загальнотеоретичний курс другої іноземної мови має на меті забезпечити студентів знаннями з основних розділів теорії сучасної англійської мови, зокрема лексикології і граматики (морфології і синтаксису). Оскільки англійська мова для студентів є другою іноземною, вони мають можливість зіставити наукові підходи до рідної та іноземної мов.</p> <p>Зміст дисципліни охоплює основні концепції і теорії дослідження англійської мови як іноземної, специфіку фахової термінології, методи дослідження явищ сучасної англійської мови, аналіз сучасних поглядів на дискусійні мовознавчі проблеми (проблема значення слова, омонімію і полісемію, категорії числа та відмінка, проблема роду, різні погляди щодо дієслівних категорій, комунікативні і структурні типи речення). Зазначений курс спрямований на розвиток здатності студентів самостійно набувати і удосконалювати знання та вміння через пошук, читання і реферування англійськомовної наукової літератури.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> вивчення курсу є забезпечення студентів знаннями теорії англійської мови і необхідним мінімумом англійськомовної фахової термінології з основних галузей мовознавства для подальшого викладання англійської мови і проведення наукових досліджень.</p>	
4. Програмні компетентності	
<p><u>Загальні компетентності</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Здатність бути критичним і самокритичним. • Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. • Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. • Здатність спілкуватися англійською мовою. • Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. • Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. • Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. • Здатність проведення досліджень на належному рівні. • Здатність генерувати нові ідеї (креативність). • Усвідомлення принципів академічної доброчесності. <p><u>Фахові компетентності</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ. • Здатність використовувати в професійній діяльності знання з лексикології та теоретичної граматики англійської мови у викладанні англійської мови у закладах загальної середньої освіти. • Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією з лексикології і теоретичної граматики англійської мови. • Здатність опанувати проблемний характер основних питань граматичної теорії англійської мови, які пов'язані з граматичним значенням і категоріями частин мови, 	

синтаксичним аналізом граматичних одиниць англійської мови.

- Володіння знаннями про основні теоретичні положення про лексичний склад англійської мови з урахуванням досягнень сучасних лінгвістичних досліджень з таких розділів науки про мову, як етимологія, словотвір, семантика, фразеологія.
- Володіння знаннями про етимологічні основи англійської лексики; особливості морфологічної і семантичної структури слова; словотвірні процеси в англійській мові; причини зміни значення слова; проблеми англійської фразеології; стилістичну диференціацію словникового складу англійської мови; основи лексикографії.
- Володіння знаннями про основні теоретичні положення про граматичну будову англійської мови з урахуванням досягнень сучасних лінгвістичних досліджень у галузі морфології, семантичного, комунікативного синтаксису.
- Здатність опанувати проблемний характер основних понять і термінів, які застосовуються в науці про словниковий склад мови; особливості збагачення і поповнення словникового складу сучасної англійської мови, які пов'язані із пристосуванням мовної системи до глобальних соціально-економічних змін у житті людства; принципи класифікації лексики англійської мови; закономірності розвитку семантичної структури слова під впливом лінгвістичних і позамовних чинників.

5. Програмні результати навчання

- Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.
- Організувати процес свого навчання й самоосвіти.
- Самостійно аналізувати наукову інформацію про граматичні дослідження з метою підвищення лінгвістичної ерудиції.
- Використовувати набуті теоретичні знання з лексикології і теоретичної граматики англійської мови в практичному курсі англійської мови та у подальшому викладанні англійської мови у закладах загальної середньої освіти.
- Здійснювати порівняльний аналіз англійської мови із лексичними і граматичними особливостями першої (німецької чи французької) іноземної мови;
- Розуміти лексичні і граматичні явища та підходи до їх аналізу із застосуванням лінгвістичних методів (етимологічного, словотвірного, дистрибутивного, трансформаційного аналізу тощо).
- Аналізувати лексичні одиниці з точки зору їх семантичної структури, словотвірного потенціалу, зміни значення слова, сполучуваності, фразеологічних одиниць англійської мови; розмежовувати випадки омонімії і полісемії, а також типи контексту, необхідного для зняття багатозначності.
- Використовувати отримані знання з лексикології для аналізу явищ лексикології сучасної англійської мови (багатозначності слова, омонімії, синонімії та ін.); проводити зіставлення мовних явищ лексичного рівня варіантів англійської мови і ширше – лексичних систем англійської та рідної мов; аналізувати словотвірні процеси та семантичні особливості лексичних одиниць; реферувати наукову лінгвістичну літературу з дисципліни.
- Аналізувати лексичні одиниці з точки зору їх семантичної структури, словотвірного потенціалу, зміни значення слова, сполучуваності, фразеологічних одиниць англійської мови; розмежовувати випадки омонімії і полісемії, а також типи контексту, необхідного для зняття багатозначності.
- Розрізняти й аналізувати частини мови, визначати їх граматичне значення та здійснювати морфологічний аналіз слова, синтаксичний аналіз словосполучення та речення англійської мови.
- Розрізняти й аналізувати синтаксичні одиниці: словосполучення, речення, текст, проблеми їх класифікації, семантики, прагматики тощо.
- Дотримуватися правил академічної доброчесності.

6. Організація навчання			
Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття	Загальна кількість годин		
лекції	20		
практичні заняття	10		
самостійна робота	60		
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1	035 Філологія	1	Н
Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Лексикологія як розділ мовознавства. Етимологічна характеристика словникового складу англійської мови. 1. Власномовна лексика. 2. Запозичення з інших мов в англійській мові. Джерела запозичень. 3. Асиміляції іншомовної лексики. Типи асимільованих слів. 4. Кальки. Етимологічні дублети.	4	2	5
Тема 2. Словотвір англійської мови. 1. Слово і морфема. Основні типи морфем. Аломорфи. 2. Головні (продуктивні типи словотвору (афіксація, словоскладання, конверсія, скорочення слів). Акроніми. 3. Другорядні типи словотвору.	2	2	10
Тема 3. Омонімія і синонімія англійської мови. 1. Класифікація омонімів. 2. Джерела і шляхи утворення омонімів. 3. Синонімія англійської мови. Поняття синонімічної домінанти. 4. Класифікація синонімів. 5. Джерела синонімії.	2	2	5
Тема 4. Граматика як розділ мовознавства. Граматична будова як основа системності у мові. 1. Основні розділи граматики. 2. Морфологічна структура слова. 3. Граматичне значення. Граматична категорія. 4. Граматичні класи слів. Критерії виділення частин мови. 5. Класифікації частин мови.	4	1	5
Тема 5. Іменник. Прикметник. Дієслово. 1. Класифікація іменників. Категорія числа. Категорія відмінка. Проблема роду в англійській мові. 2. Граматичне значення прикметника. Семантико-граматичні підкласи прикметників. Синтаксичні функції прикметника. 3. Граматичне значення дієслова. Семантико-граматичні групи дієслів. Граматичні категорії дієслова.	2	1	5
Тема 6. Безособові форми дієслова. 1. Інфінітив (граматичні категорії, синтаксичні функції). 2. Граматичні категорії та синтаксичні функції герундія. 3. Дієприкметник теперішнього часу.	2	2	10

4. Дієприкметник минулого часу.				
Тема 7. Просте речення. 1. Поняття предикативної лінії простого речення. 2. Елементарне речення. 3. Класифікація простих речень. 4. Конституентний аналіз речення. Частини речення (головні та другорядні).		2		10
Тема 8. Складне речення. 1. Складносурядні речення. 2. Складнопідрядні речення.		2		10
ЗАГ.:		20	10	60
7. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті. Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за виконання практичних завдань, підсумкове тестування, самостійну роботу (модуль 1) та бали, отримані під час іспиту (модуль 2). Допуск до іспиту передбачає отримання рейтингової підсумкової оцінки (максимум 50 балів, мінімум 25 балів). Студент, який не набрав 25 балів, до іспиту за відомістю №1 не допускається. У такому випадку до початку екзаменаційної сесії студент користується повторним правом отримати допуск на складання іспиту за відомістю №2 на консультаціях викладача (перескладання пропущених тем, виконання індивідуальних завдань).			
Вимоги до письмових робіт	Передбачене одне письмове підсумкове тестування на платформі d-learn.pnu.edu.ua, яке охоплює від 20 до 50 завдань (максимальна кількість балів – 10).			
Семінарські заняття	Оцінюється відвідуваність 5 занять упродовж семестру за 5-бальною шкалою. Максимальна кількість 40 балів розраховується як середнє арифметичне усіх занять з ваговим коефіцієнтом 8.			
Умови допуску до підсумкового контролю	При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків на заняття без поважної причини, а також результати відпрацювання з поважної причини пропущених занять. При виставленні допуску до іспиту (максимум 50 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному опитуванні під час контактних (аудиторних) годин, при виконанні завдань для самостійної роботи (40 балів), а також бали підсумкового тестування на платформі d-learn.pnu.edu.ua (10 балів).			
Підсумковий контроль	Форма підсумкового контролю – екзамен. Форма здачі – усна. Здобувачеві пропонується екзаменаційний білет із трьох завдань – двох теоретичних (30 балів) і одного практичного (20 балів). Максимальна кількість балів за екзамен – 50 балів. Студент, який не набрав 25 балів за відомістю №1, користується правом перескладання іспиту за відомістю №2.			
8. Політика навчальної дисципліни				
Студент повинен добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю, дотримуватися правил академічної доброчесності. <u>Письмові роботи:</u>				

Програмою курсу передбачена 1 письмова підсумкова контрольна робота із максимальною оцінкою 10 балів.

Академічна доброчесність:

Списування та плагіат, а також користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування, виконання письмового завдання чи тестування є недопустимими та призводять до незарахування результатів чи нескладання тестування. Порушення академічної доброчесності студентами регламентується Кодексом честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

Відвідування занять

При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття. Ураховуються результати відпрацювання з поважної причини пропущених занять. На консультаціях викладача студенти мають можливість відпрацювати заняття, які було пропущено з поважних причин, а також отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до практичних занять і письмової роботи.

9. Рекомендована література

1. Арнольд И.В. Лексикология современного английского языка. Москва: Высш. школа, 1986.
2. Лексикология английского языка / Р.З.Гинзбург, С.С.Хидекель, Г.Ю.Князева, А.А.Санкин. Москва: Высш. школа, 1979.
3. Антрушина Г.Б., Афанасьева О.В., Морозова Н.Н. Лексикология английского языка. М.: Дрофа, 2001.
4. Дубенец Э.М. Лексикология современного английского языка: лекции и семинары. М.: «Глоса-Пресс», 2002.
5. Мостовий М.І. Лексикологія англійської мови. Харків: Основа, 1993.
6. Верба Л.Г. Порівняльна лексикологія англійської та української мов. Вінниця: Нова книга, 2003.
7. Коваленко Г.М. Lexicology of the English Language. Київ: Освіта України, 2011.
8. Блох М.Я. Теоретическая грамматика английского языка. 3-е изд., испр. Москва: Высш. школа, 2002.
9. Quirk R., Greenbaum S., Leech J., Svartvik J. A University Grammar of English. М.: Higher School, 1982.
10. Alexeyeva I. Theoretical Grammar Course of Modern English. Вінниця: Нова Книга, 2007.
11. Collins P. and Hollo C. English Grammar. An introduction. Second edition. Palgrave Macmillan, 2010.
12. Griffiths P. An Introduction to English Semantics and Pragmatics. Edinburgh University Press, 2006.
13. Харитонов І.А. Теоретична граматики сучасної англійської мови. Тернопіль: Навчальна книга, 2007.
14. Booij G. The Grammar of Words. An Introduction to Linguistic Morphology. Oxford University Press, 2007.
15. Huddleston R., Pullum G.K. A Student's Introduction to English Grammar. Cambridge University Press, 2005.

Додаткова:

16. Jackson H. & Zé Amvela E. Words, Meaning and Vocabulary. An Introduction to Modern English Lexicology. New York: Continuum, 2007.
17. Katamba F. English Words. Structure, History, Usage. 2nd ed. Routledge, 2005.
18. Lappin S. & Fox C. (eds.) The Handbook of Contemporary Semantic Theory. Second

- Edition. John Wiley & Sons, Inc., 2015.
19. Parrott M. Grammar for English Language Teachers. Cambridge University Press, 2000.
  20. Potiatynyk U. All About Words. An Introduction to Modern English Lexicology 1: навчально-методичний посібник. Львів: ПАІС, 2014.
  21. Plag I., Braun M. et al. Introduction to Linguistics. Second revised edition. Mouton de Gruyter, 2009.
  22. Yule G. The Study of Language. Fourth ed. Cambridge University Press, 2010.
  23. Zimmermann T.E., Sternefeld W. Introduction to Semantics. An Essential Guide to the Composition of Meaning. Berlin/Boston: Walter de Gruyter GmbH, 2013.
  24. Glossary of grammatical terms used in English Grammar: Theory and Use (2nd edition) by Hilde Hasselgård, Per Lysvag, Stig Johansson [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://folk.uio.no/hhasselg/terms.html>
  25. Theoretical Grammar by [Richard Nordquist](#) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.thoughtco.com/theoretical-grammar-1692541>

Викладач Бистров Я.В., професор кафедри англійської філології